

Дудко І. Д.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ЗАСАДА ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ОРІЄНТИРІВ США

Статтю присвячено аналізу такої фундаментальної обставини формування зовнішньої політики США, як національний інтерес. Визначення підходів американського політичного істеблішменту до змісту та структури національних інтересів країни сприяє адекватному з'ясуванню зовнішньополітичних орієнтирів уряду США.

Питання національних інтересів посідає чільне місце в системі формування зовнішньої політики Сполучених Штатів Америки, як, втім, і будь-якої іншої держави. По суті це є питання про визначення орієнтирів зовнішньополітичної діяльності, традиційно зумовлених потребами внутрішнього розвитку країни.

Однак у випадку зі Сполученими Штатами постають проблеми: як пояснити сучасні неоглобалістські орієнтації США; як вони співвідносяться з «національним інтересом», на який посилаються американські політики при визначенні позиції Сполучених Штатів на міжнародній арені у постбіполярні часи?

Одним з підходів до відповіді на ці запитання може бути аналітичний огляд теоретичних розробок проблеми національних інтересів США, здійснених американською політичною думкою за останні десятиліття. Узагальнення підходів американських дослідників до визначення системи національних інтересів країни, специфіки реалізації цих інтересів у практичній зовнішньополітичній діяльності США може сприяти розумінню суті сучасної неоглобалістської політики Сполучених Штатів та можливих її тенденцій і перспектив.

З іншого боку, така робота вводить у науковий обіг додаткові джерела з теорії американської зовнішньої політики, розширює знання про сучасні міжнародні відносини, що є актуальним для української зовнішньої політики й теоретичної думки і надає дослідженню теоретичних засад зовнішньополітичних орієнтирів США пізнавальної та практичної значущості.

У найзагальнішому вигляді принципи визначення цілей та орієнтирів зовнішньополітичної діяльності сформульовано в таких канонічних для американської нації документах, як Декла-

рація про незалежність та Конституція. Найголовніші серед таких цілей і принципів - прагнення до свободи, щастя, благополуччя громадян, гарантування їхньої безпеки тощо [2, 2-9, 10-26]. Якщо «право на щастя» може бути сприйняте як данина романтичним ідеалам американської революції, і зокрема Томаса Джефферсона, одного з «батьків-засновників», автора Декларації про незалежність та співавтора конституції [1, 131-737], то свобода, економічне благополуччя громадян, безпека є безперечними й загально визнаними базовими національними інтересами Сполучених Штатів, у тому числі й у питаннях зовнішньої політики.

У наш час ці принципи бувають інтерпретовані як прагнення до «миру, процвітання, стабільності, безпеки, демократії, оборони» [8, XXVI], вимога забезпечити «фізичне виживання, підтримку американського способу життя, економічного процвітання» [6, 8]. Втім, так чи інакше в усіх сучасних політичних джерелах, що визначають першочергові національні інтереси США, містяться принципи положення - збереження життя, свободи, економічного благополуччя американських громадян.

Аналітичного осмислення заслуговує й те, який зміст вкладають у вищезазначені базові національні інтереси. На думку американського дослідника А. Джорджа, принцип «фізичне виживання» стосується перш за все збереження життя громадян і є найвагомим ціннісним орієнтиром, навіть у порівнянні з територіальною цілісністю та суверенітетом країни. Поняття «свобода» означає можливість для громадян країни обирати відповідну їхнім інтересам форму правління та реалізовувати індивідуальні права, визначені законом і захищені державою. Для Сполучених Штатів «свобода» тлумачиться як збе-

реження демократичного способу життя. «Економічне процвітання» у мінімальному значенні означає збереження можливості населення забезпечити себе продуктами харчування, житлом, одягом, а в максимальному - пов'язується із забезпеченням стабільного приросту національного прибутку. Економічний розвиток, поряд із благополуччям, передбачає також підтримку свободи й фізичного виживання [7, 223-224].

Оскільки зазначені положення стосуються фундаментальних засад існування американського суспільства, вони отримали назву «невід'ємних» або «самозахисних» національних інтересів, які мають провідне значення в системі інтересів, що можуть бути віднесені до категорії національних. Водночас невід'ємні національні інтереси США відрізняють від інших категорій інтересів, які беруть до уваги при опрацюванні зовнішньої політики країни. Серед них - самозахисні інтереси інших держав, які, хоча і в опосередкованій формі, можуть впливати на реалізацію національних інтересів Сполучених Штатів, а також колективні загальносвітові інтереси. Останні утворюють специфічну групу, тому що не можуть бути віднесені до категорії самозахисних інтересів однієї або навіть групи держав і стосуються таких глобальних проблем, як оздоровлення атмосфери чи Світового океану, розробка законів світового економічного розвитку, забезпечення людства продуктами харчування чи енергоресурсами.

Визначення пріоритетності невід'ємних інтересів США щодо інших категорій інтересів є загальним в американській політичній думці. Разом з тим існують суттєві розбіжності між визначенням суті цих інтересів та конкретними, глобально орієнтованими зовнішньополітичними цілями США, принаймні після Другої світової війни. Так, цільовою парадигмою Сполучених Штатів періоду біполярного світу було протистояння комунізму, що зумовлювало формування відповідних, орієнтованих на світові масштаби, зовнішньополітичних цілей країни [10]. Лінія на стримування комунізму та навіть боротьбу з ним мала провідне значення в зовнішній політиці Сполучених Штатів упродовж кількох десятиліть, що породило стереотип сприйняття антикомуністичної зовнішньополітичної стратегії країни як підґрунтя її глобалістських орієнтацій. Однак є неправильним пов'язувати зовнішньополітичну діяльність США повоєнних років лише з антикомуністичними прагненнями.

Після Другої світової війни почала формува-

тися і домінувати в оцінці цілей американської зовнішньої політики концепція «національного інтересу», що знайшла своє вираження в програмних документах зовнішньополітичного відомства Сполучених Штатів та в теоретичних розробках представників американської науки і стала ще одним свідченням глобальних намірів США.

Слід наголосити, що звернення представників американської політичної науки до проблеми національних інтересів у згадані часи не означало, що перед цим були відсутні будь-які уявлення про них. Але після Другої світової війни відбулося розширення інтересів США за кордоном, що породило потребу більш ґрунтовної теоретичної розробки підходів до визначення пріоритетів, реальних національних потреб держави. Отож поява концепції «національного інтересу» була зумовлена об'єктивно, хоча велику роль тут відігравали й суб'єктивні прагнення представників американської адміністрації у реалізації зовнішньої політики.

Але чи реалізувала себе концепція як абсолютний «критерій для оцінювання того, що перебуває під загрозою в кожній даній ситуації, і розроблення найкращого відповідно до цього (зовнішньополітичного.- *Авт.*) курсу»? [7, 218]. Можна з упевненістю стверджувати, що концепція «національного інтересу» не стала чіткою логічною структурою для опрацювання універсальних зовнішньополітичних орієнтирів, залишившись сукупністю теоретичних розробок окремих авторів із зазначеної проблеми або, іншими словами, «неопераційною засадою» для аналізу проблем зовнішньої політики [7, 219].

Втім, не можна й недооцінювати значення концепції «національного інтересу», хоча б тому, що в розробленні її складових брали участь такі визначні теоретики американської зовнішньої політики, як Ч. Біард, Г. Монгентау, Дж. Кеннан, А. Вольферз, А. Арон, Дж. Розенау, А. Джордж, Г. Кіссінджер та інші [12, 157-168; 13, 34-36].

Серед питань, на розгляд яких були спрямовані зусилля американських теоретиків у межах зазначеної концепції, - визначення системи національних інтересів та критеріїв добору цих інтересів серед цінностей, які сягають рівня національних; співвідношення різних категорій національних інтересів у процесі з'ясування загальнонаціональної політики тощо. Розгляд цих питань стосується змісту і структури зовнішньополітичних орієнтирів США і в цьому сенсі набуває наукового і практичного інтересу.

Особливе значення тут має проблема визначення системи національних інтересів, які безпосередньо впливають на формування зовнішньої політики США. Для деяких аналітиків це питання, якщо мова не йде про невід'ємні інтереси, набуває суто суб'єктивного характеру і, в кінцевому підсумку, залежить від позиції вищих посадових осіб, передусім президента. Така точка зору є характерною, наприклад, для згаданого вище А. Джорджа, який, зокрема, пише: «З'ясування ваги інтересів, включаючи невід'ємні, покладається на офіційних осіб вищого рівня зі сфери зовнішньої політики і, зрештою, президента. Ступінь, до якого невід'ємні інтереси можуть бути доповнені іншими положеннями, встановлюється в процесі розробки національної політики і не є чітко визначеним або узгодженим, також як не є узгодженою відносна вага цих положень... Скоріше, це залежить від обставин» [7, 226].

Зазначена позиція не є поодинокую в американській політичній думці [9] і не вичерпує всіх точок зору американських авторів, зокрема тих з них, які визнають об'єктивні підходи визначення системи національних інтересів США. Так, сучасний американський дослідник М. Нінчіч вважає, що критеріями визнання інтересів як національних можуть бути три положення. По-перше, вони мають належати до вищого рівня ієрархії суспільних цінностей. По-друге — безпосередньо стосуватись міжнародних проблем, тобто не обмежуватись тільки внутрішніми потребами розвитку суспільства. По-третє, ці інтереси не мають бути зорієнтованими на окрему особу або групу осіб, а повинні відображати потреби цілої нації [12, 757].

Урахування цих положень знаходить відображення в дослідженнях об'єктивістськи орієнтованих теоретиків у двох напрямках: виокремлення єдиного абстрактного принципу та ідентифікації низки зовнішньополітичних орієнтирів як національних через їхню важливість і загальнонаціональну спрямованість. Це дає підстави, зокрема М. Нінчічу, твердити про існування двох головних методів визначення системи національних інтересів - «методу передбачення» та «методу переліку» [7, 757].

Одним з найбільш видатних представників об'єктивістського підходу і водночас реалістичної школи американської політичної думки, який використовував так званий метод передбачення, є Г. Моргентау, який висунув як єдиний критерій визначення системи національних інтересів США

принцип влади. Обґрунтовуючи свою позицію, він відзначав, що «концепція національного інтересу може стати головною вказівкою, що допоможе політичному реалізму знайти свій шлях у межах міжнародної політики, якщо вона буде визначена поняттям влади» [11, 5]. Логіка Моргентау, зокрема, базувалась на тій точці зору, що прагнення до влади є визначальною рисою соціального життя та, з іншого боку, «одним з тих головних біосоціальних стимулів, завдяки яким і утворюється суспільство» [11, 29]. «Якщо деякі нації є шукачами влади, — писав Г. Моргентау, — це забезпечить благополуччя й іншим в умовах анархічного світу. Оскільки прагнення до влади є визначальним елементом міжнародної політики, необхідністю міжнародної політики має стати політика влади» [11, 37].

Такий підхід, безперечно, відповідав устремлінням лідерів американської держави на міжнародній арені після Другої світової війни і тому здобув визнання в політичних колах США. Однак у методологічному плані він не був позбавлений недоліків, і передусім через відсутність визначення, чим саме є принцип влади - метою (національним орієнтиром) чи засобом для досягнення мети.

Це викликало зауваження інших теоретиків концепції «національного інтересу», насамперед тих, які пропонували так званий метод переліку для розробки критеріїв визначення національних інтересів. Так, Р. Арон, наприклад, піддав сумніву раціональність висунування принципу влади як загальнонаціонального пріоритету, вважаючи, що він по суті обмежується принципом безпеки, тоді як нація потребує реалізації значно ширшого переліку своїх інтересів. Крім того, Р. Арон критикував підхід Г. Моргентау за відсутність чіткого розмежування в ньому принципу влади як засобу та мети зовнішньої політики країни [5].

Близьким за своєю позицією до Р. Арона був і інший американський теоретик А. Волферз, який, піддаючи сумніву універсальність принципу влади як критерію загальнонаціональних інтересів, звертав увагу на нечіткість його зв'язків з іншими інтересами, включаючи й інтереси безпеки [14].

Якщо з огляду на вищезазначене представникам «методу передбачення» не вдалося накреслити позбавлений недоліків критерій визначення системи національних інтересів, не зробили цього повною мірою і їхні опоненти. Адже й захисники «методу переліку» не дали чіткого визначення обсягу інтересів як базового, так і під-

порядкованого значення, які б могли повною мірою відображати потреби розвитку держави. Були скептично сприйняті ідеї Р. Осгуда про розширення переліку загальнонаціональних інтересів, доповнення їх вартостями «престижу» та «національного зростання», Р. Арона - про доповнення переліку загальнонаціональних норм поняттям «слава», Дж. Марча та Г. Сімона - про визнання як загальнонаціональних інтересів принципів справедливості та благополуччя [12, 162].

У зв'язку з цим М. Нінчіч звертає увагу на те, що дехто з прибічників концепції «національного інтересу» пропонує виділяти певну «серцевину» пріоритетів зовнішньополітичної діяльності, маючи на увазі не лише сталі конституційні норми зовнішньої політики країни, а й розробку нових орієнтирів, що відбивають нові тенденції політичної діяльності США на світовій арені після Другої світової війни, таких як влада, національне зростання, слава, престиж.

Незважаючи на значні розбіжності в поглядах американських дослідників щодо критеріїв національних інтересів зовнішньої політики США як у межах концепції «національного інтересу», так і окремих її напрямів, головним у їхніх зусиллях було розробити теоретичну базу ідей, які б обґрунтовували глобалістські орієнтації Сполучених Штатів у другій половині ХХ сторіччя і виправдовували будь-які дії керівництва країни щодо практичної реалізації визначених ним пріоритетів.

Це відображається й у розробках американських теоретиків, присвячених питанню про співвідношення різних категорій національних інтересів у процесі опрацювання засад зовнішньої політики США. Достатньо чітко це питання висвітлено в дослідженнях А. Джорджа, зокрема у його праці «Прийняття рішень зовнішньої політики на президентському рівні: ефективне використання інформації та поради» (1980). Підтримуючи загальноприйняте положення, що під національними інтересами слід розуміти насамперед невід'ємні інтереси країни, він у той самий час піддає сумніву можливість абсолютної пріоритетності цієї категорії інтересів у порівнянні з іншими в процесі вироблення зовнішньополітичної стратегії США. Це, на думку автора, зумовлюється рядом важливих обставин, які характеризують як внутрішні потреби розвитку країни та традиції формування її зовнішньої політики, так і виклики щодо неї з боку глобального оточення [7, 221]. Мова може йти, наприклад, про глобальну тенденцію до економічної

Інтеграції міжнародних систем, що унеможливує відверте відокремлення національних інтересів США чи інших країн від інтересів решти держав.

Надаючи міжнародній економічній інтеграції особливого значення у сучасному розвитку світу, А. Джордж при цьому віддає саме Сполученим Штатам роль провідної сили в поглибленні цієї інтеграції та утримуванні її від руйнівних процесів, що є об'єктивним інтересом цілого світу та самих США. «Справедливим є те, - пише автор, - що Сполучені Штати будуть здатні досягти їхніх невід'ємних національних інтересів, навіть якщо міжнародне економічне співробітництво буде зруйноване. Але це буде набагато бідніший світ з катастрофічними наслідками для мільйонів людей...» Отже, «стратегія тільки на концепцію невід'ємних національних інтересів як засобу забезпечення чіткої лінії зовнішньої політики означає зменшення дієздатності уряду Сполучених Штатів до забезпечення розвитку, що може визначити долю мільйонів людей світу протягом наступних десятиліть і, в кінцевому підсумку, їхню (тобто США.-Авт.) власну долю», - підкреслює А. Джордж [7, 230].

Але якщо поєднання різних категорій національних інтересів є об'єктивним підходом до процесу формування сучасної зовнішньої політики США, виникає питання щодо механізму добору зовнішньополітичних орієнтирів як найбільш обґрунтованих з точки зору реалізації національних інтересів країни. Не сприймаючи ідеї про можливість виділити універсальну «детермінанту» (визначальний принцип) для виявлення системи національних інтересів, А. Джордж водночас вважає доречним встановити докладну класифікацію цих інтересів з визначенням ступеня їхньої підпорядкованості невід'ємним інтересам США. Йдеться про виділення серед категорій національних інтересів Сполучених Штатів (так само як національних інтересів інших держав та колективних інтересів) підкатегорій базових самозахисних та другорядних самозахисних цінностей з підпорядкованістю ієрархії другорядних інтересів базовим та встановлення пріоритетності першої групи інтересів щодо другої [7, 226-227].

Це знаходить своє відображення в обговоренні А. Джорджем проблеми використання силових дій при захисті системи національних інтересів країни. Так, якщо застосування сили для захисту невід'ємних інтересів, вважає він, є прийнятною дією, то застосування санкцій або

загрози використання надмірних силових дш має бути абсолютно виключеним щодо другорядних національних інтересів, оскільки порушення цієї підкатегорії інтересів вважається меншою втраченою, ніж їхня підтримка шляхом війни. Що стосується базових колективних інтересів або базових самозахисних інтересів інших держав, то їх дотримання може бути пов'язане із застосуванням сили, однак саме рішення про таке застосування має бути ухвалене багатостороннім (міжнародним) органом з участю урядів країн, чийм національним інтересам загрожують [7, 228-229].

Підхід А. Джорджа до проблеми застосування сили з боку США при розв'язанні міжнародних проблем, висловлений ним на початку 80-х років, значно еволюціонував протягом наступних десятиліть. Водночас погляди автора на загальні тенденції формування американської зовнішньої політики зберегли свою актуальність і можуть бути підставою для з'ясування сучасних зовнішньополітичних орієнтирів США. Йдеться передусім про визначальну спрямованість Сполучених Штатів на забезпечення американського світового лідерства у міжнародних відносинах. Ця лінія чітко визначилася в політиці США від початку «холодної війни» і, по суті, зумовила характер антикомуністичної позиції країни на світовій арені. Геополітичні зміни у світі кінця 80-х — початку 90-х років не тільки не змінили цієї лінії, а й посилили її значення в американській зовнішній політиці.

Так, тенденція до збереження Сполученими Штатами передових позицій у справах світового співтовариства стала визначальною рисою ідеї «нового порядку» в існуючій системі міжнародних відносин, з якою виступив наприкінці 80-х років ХХ ст. лідер республіканської адміністрації Дж. Буш-старший і яка була відверто підтримана у наступні роки демократичною адміністрацією Б. Клінтона і новообраною республіканською адміністрацією Дж. Буша-молодшого.

Зазначені позиції, безперечно, потребують уточнення та глибшого аналізу з урахуванням подальшого розвитку міжнародних відносин. Водночас реальна політична діяльність адміністрації Б. Клінтона та період зовнішньополітичної діяльності адміністрації Дж. Буша-молодшого підтверджують певні тенденції політики США в умовах постбіполярного світу. Так, невід'ємні або життєво важливі інтереси США, а саме: свобода (або збереження демократичних засад функціонування американського суспільства), безпека, економічне процвітання можуть розглядатись

як дійсно базові, забезпечення яких не зумовлюється на сучасному етапі будь-якими іншими стратегічними орієнтирами, як, наприклад, «стримування» або «відкидання» комунізму. Водночас сприйняття базових інтересів як таких, що безпосередньо формують зовнішньополітичні орієнтири Сполучених Штатів, співвідносяться представниками американської адміністрації із загальними орієнтирами світового розвитку [3, 4].

З іншого боку, характерною особливістю процесу формування зовнішньополітичних орієнтирів США на межі ХХ-ХХІ сторіч можна вважати включення до системи першочергових національних інтересів країни, поряд із базовими невід'ємними інтересами Сполучених Штатів, базових інтересів інших держав та базових колективних інтересів, що може передбачати участь США в розв'язанні будь-яких ситуацій у будь-якому регіоні світу [3, 4].

Такий підхід не виключає можливості позитивного внеску Сполучених Штатів, наприклад, у процес становлення нових демократій чи боротьбу з міжнародним тероризмом, що становить загрозу світовому співтовариству. Однак, як свідчить практика постбіполярного світу, місіонерські функції, на яких наголошують американські лідери, не виключають примусових впливів або навіть безпосереднього застосування сили проти тих країн, чия позиція на міжнародній арені не відповідає національним інтересам США.

Прикладом зазначеного може стати політика Сполучених Штатів щодо Югославії 1999 року, коли вони почали бомбардування під приводом припинення міжетнічного конфлікту без відповідних санкцій ООН, без повного використання дипломатичних засобів тиску на режим Мілошевича. Інший приклад - агресія США проти Іраку. Причому, на відміну від югославських подій, воєнні дії Сполучених Штатів і Великобританії розпочалися не тільки без санкцій ООН і без вичерпання усіх можливих засобів дипломатії для досягнення компромісу з режимом Саддама Хусейна, а й всупереч позиції значної частини міжнародного співтовариства. Очевидним є й те, що американська адміністрація пов'язувала свої прагнення повалити режим Хусейна не тільки й не стільки із загрозою для Сполучених Штатів і світового співтовариства (згідно з офіційною версією США) розповсюдження зброї масового знищення чи підтримки міжнародного тероризму, скільки з економічними (енергетичними) інтересами самих США.

Це ставить під сумнів заяви представників американської адміністрації про місіонерське

спрямування сучасних зовнішньополітичних зусиль Сполучених Штатів. Реалії міжнародних відносин свідчать, що неоглобалізм США зумовлений нині, як і в минулому, не так прагненням встановити демократичні режими ззовні, як намаганням забезпечити прагматичні інтереси американських бізнесових кіл.

Названі тенденції зовнішньополітичних орієнтирів Сполучених Штатів навряд чи варто сприймати як єдино можливі та такі, що будуть безпосередньо зумовлювати характер міжнародних відносин на десятиліття вперед. Однак ці тенденції вказують на вагомість для американських зовнішньополітичних відомств розробок політичної думки в сенсі визначення національних інтересів

США. Характерним для таких визначень є намагання надати системі національних інтересів США дійсно глобальних орієнтацій, спроба підпорядкувати національним інтересам США й реалізації відповідної зовнішньої політики інтереси інших держав.

Такі підходи стали відображенням зовнішньополітичної практики Сполучених Штатів другої половини ХХ ст. і, у свою чергу, обумовили цю практику у постбіполярні часи. Враховуючи статус Сполучених Штатів як єдиної надпотуги сучасних міжнародних відносин, зазначене вимагає не тільки сприйняття, а й подальшого ґрунтовного аналізу, врахування у процесі формування зовнішньополітичної стратегії інших держав.

1. История США: В 4 Т. / Ред. кол.: Н. Н. Болховитинов й др.- М.: Наука, 1989.- 687 с.
2. The Declaration of Independence. The Constitution Of the United States of America,- United States Information Agency.- 40 p.
3. A National Security Strategy for a New Century.- The White House.- October 1988.- 59 p.
4. The National Security Strategy of the United States of America.- The White House,- September 2002.- 24 p.
5. Aron R. Peace and War: A Theory of International Relations.- New York: Doubleday, 1966.
6. Brown S. The Faces of Power. Constancy and Change in United States Foreign Policy from Truman to Reagan.- New York: Columbia University Press, 1983.- 672 p.
7. George A. L. Presidential Decisionmaking in Foreign Policy: The Effective Use of Information and Advice,— Boulder: Westview Press, 1980,- 267 p.
8. Kegley Ch. IV., Wittkoph Jr. E. R. American Foreign Policy Pattern and Process,- Filth Edition,- New York: St. Martin's Press, 1996.- 658 p.
9. Krasner St. Defending the National interest,- Princeton: Princeton University Press, 1978.
10. Learning in US and Soviet Foreign Policy / Ed. By Breslauer W., Tetlock Ph. E.- Boulder, San Francisco, Oxford: Westview Press, 1991,- 881 p.
11. Morgenthau H. Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace.- 6* ed.- New York: Choph, 1948.
12. Nincic M. Democracy and Foreign Policy. The Fallacy of Political Realism.- New York: Columbia University Press, 1992.- 200 p.
13. Rosenau J. N. National interest / Encyclopedia of Social Sciences / Ed. by Sills D. L.- Washington: The Macmillan Company and The Free Press, 1968.- V. 11.- 611 p.
14. Wolfers A. Discord and Collaboration.— Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1961.

/ . Dudko

NATIONAL INTEREST AS A FUNDAMENTAL PRECONDITION OF THE FOREIGN POLICY ORIENTATIONS OF THE USA

Article is dealt with analysis of such fundamental of the USA foreign policy formation process as national interest. Revealing of approaches of an American political establishment to the essence as well as a structure of the USA national interests is adequate today to decisions upon the character of the USA foreign policy on the whole. Author of the article strives to discuss the problem of the USA national interests as through the gains of American political thought as well as through some aspects of the foreign affairs practice of the USA.